

На основу члана 77. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 – др. закон и 47/18) и члана 41. Закона о планском систему („Службени гласник РС”, број 30/18),

МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

Немањина бр. 22-26, Београд

О б ј а в љ у ј е

Обавештење да отпочиње израду Нацрта закона о изменама и допунама Закона о уређењу тржишта пољопривредних производа.

1. Анализа постојећег стања:

С обзиром да се Република Србија налази у процесу придруживања Европској унији и да се у складу са обавезама проистеклим из тог процеса, ради на хармонизацији законодавства са законодавством Европске уније, овај закон представља додатни корак ка усклађивању пољопривредне политике Републике Србије са Заједничком пољопривредном политиком Европске уније.

Законом о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник – Међународни уговори”, број 83/08; у даљем тексту: Споразум) Република Србија је преузела обавезу да постепено усклади домаће прописе с правним тековинама Европске уније (у даљем тексту: ЕУ). Споразумом је предвиђено да се већ у раној фази хармонизације у домаће право транспонују основни елементи правних тековина ЕУ, везане за заједничко тржиште и друга правила у вези са трговином.

Да би Република Србија могла да у свој систем имплементира захтеве и мере, које се односе на уређење тржишта пољопривредних производа, каква постоји у ЕУ, било је потребно да се успостави јединствени правни основ у домаћем законодавству. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде препознало је важност доношења закона, на основу кога би се различитим захтевима и мерама уредило тржиште пољопривредних производа и створили услови за активирање захтева и мера уређења тржишта, а са циљем да у тренутку приступања ЕУ, постоји изграђен законодавни и институционални оквир, неопходан за имплементацију ЕУ механизма, који се односе на организацију заједничког тржишта пољопривредних производа.

Закон о уређењу тржишта пољопривредних производа (у даљем тексту: Закон) усвојила је Народна скупштина Републике Србије на седници одржаној 30. јуна 2021. године, а објављен је у „Службеном гласнику Републике Србије” број 67/21 од 2. јула 2021. године.

У Закон су пренете опште одредбе из Уредбе (ЕУ) бр. 1308/2013 и прописане су надлежности и улоге других институција које ће бити задужене за спровођење одређених мера уређења тржишта (Управа за аграрна плаћања, надлежне инспекције, Управа царине).

2. Разлози за доношење Закона и успостављање механизма

Током 2022. године започета су два Twinning пројекта финансирана средствима Европске уније и то: „Јачање административних капацитета за увођење заједничке организације тржишта пољопривредних производа” и „Подршка успостављању система класификације трупова у складу са ЗПП”.

Током имплементације ових пројеката, уз ангажовање експерата из држава чланица ЕУ, утврђено је да постојећи Закон не садржи све неопходне одредбе за доношење подзаконских аката и пуно функционисање система. Истовремено, дошло је до измена у правним тековинама ЕУ, нарочито кроз Уредбу (ЕУ) 2021/2117, што захтева додатно усклађивање националног законодавства.

Разлог за доношење Закона о изменама и допунама Закона о уређењу тржишта пољопривредних производа јесте потреба да се постојећи законски оквир усклади са изменама правних тековина Европске уније, нарочито са Уредбом (ЕУ) 2021/2117 Европског парламента и Савета од 2. децембра 2021. године о измени уредаба (ЕУ) број 1308/2013 о утврђивању заједничке организације тржишта пољопривредних производа, (ЕУ) број 1151/2012 о шемама квалитета за пољопривредне и прехранбене производе, (ЕУ) број 251/2014 о дефиницији, опису, презентовању, обележавању и заштити географских ознака ароматизованих производа од вина и (ЕУ) број 228/2013 о утврђивању посебних мера за пољопривреду у најудаљенијим регионима Уније, а којом се мења Уредба (ЕУ) број 1308/2013 о утврђивању заједничке организације тржишта пољопривредних производа, као и да се обезбеди пуна координација са Законом о службеним контролама („Службени гласник РС” број 109/25). Измене су неопходне ради увођења обавезних уговорних односа, јачања улоге произвођачких организација, увођења нових стандарда класификације и означавања, као и ради обезбеђивања ефикасног инспекцијског надзора у складу са правним тековинама ЕУ.

Уредбом (ЕУ) 2021/2117 уведене су нове обавезе у секторима млека и вина, нарочито у погледу обавезних уговорних односа између произвођача и откупљивача. Јача се улога произвођачких организација, удружења и међугранских организација, уз прописане механизме суспензије и укидања признавања у случају неправилности. С обзиром да су ово нове одредбе требало их је унети кроз измене и допуне Закона.

Поред ових измена које се односе на усклађивање са ЗПП ЕУ у области уређења тржишта јесу и нове мере које се уводе, а које се односе на мере подршке у секторима вина и пчеларства, као и мере информисања и промоције пољопривредних производа, што је у складу са европским праксама за повећање конкурентности и препознатљивости домаћих производа.

Нацрт измена и допуна Закона предвиђа оснивање посебне радне групе за класирање трупова, ради усаглашене примене система и обезбеђивања стручности, а министар добија овлашћења да прописује детаљне услове за класификаторе, начин презентације трупова и мере за отклањање неправилности.

Усклађивање са Законом о службеним контролама („Службени гласник РС”, број 109/25) подразумева да се поред термина „инспекцијски надзор”, уводи и термин „службене контроле и службене активности”, чиме се обезбеђује пуна координација са системом службених контрола у области хране и пољопривредних производа.

Контролна тела се овлашћују у складу са општим захтевима прописаним Законом о службеним контролама, што обезбеђује јединствен систем надзора и правну сигурност.

Службене контроле обухватају и спречавање преварних радњи и обмањујућих пракси у погледу тржишних стандарда и класирања трупова.

3. Циљеви који треба да се постигну доношењем Закона

Основни циљеви, које је потребно достићи имплементацијом Закона о уређењу тржишта пољопривредних производа, јесу развој нових услуга у тржишном ланцу и јачање логистичке инфраструктуре у производњи хране, повећање способности пољопривредних газдинстава за укључивање у глобалне тржишне ланце (снабдевање трговинских ланаца) кроз међусобно повезивање и успостављање система тржишних стандарда, унапређење квалитета пољопривредних производа кроз усаглашавање тржишних стандарда других захтева за стављање на тржиште пољопривредних производа са ЕУ прописима у овој области, као и кроз успостављање система класирања говеђих и свињских трупова на линији клања као вид тржишног стандарда у овој области. Ту су свакако и јачање мотивације произвођача за разним облицима удруживања (при чему држава финансијски подржава уређење тржишног ланца кроз подршку за оснивање и првих пет година рада произвођачких организација), Јачање видљивости, односно препознатљивости домаћих производа на тржишту, Унапређење извозних потенцијала сектора пољопривреде, јачање хоризонталних и вертикалних веза у производном ланцу, заснованих на тржишним принципима кроз постојање могућности уговорног повезивања примарних пољопривредних произвођача и прерађивача, односно откупљивача, као и смањење сиве економије и унапређење и развој тржишних организација.

4. Ефекти доношења Закона

Ефекти који се очекују од усвајања Закона о изменама и допунама Закона о уређењу тржишта пољопривредних производа су: хармонизација са ЕУ, односно пуна усаглашеност са Уредбом (ЕУ) 2021/2117 и правним тековинама ЕУ, јачање произвођачких организација: повећање њихове улоге у стабилизацији тржишта и заштити интереса пољопривредних произвођача, ефикасније контроле, увођење службених контрола и јачање инспекцијског надзора ради спречавања неправилности. Подршка специфичним секторима: нове мере за сектор вина, пчеларства и промоцију пољопривредних производа, као и повећање конкурентности: јачање позиције домаћих производа на домаћем и међународном тржишту.

Позитивни ефекти доношења овог закона огледају се у стварању транспарентнијег и ефикаснијег законодавног оквира који ће омогућити повећање конкурентности произвођача, примену међународних стандарда, што ће директно утицати на могућност њиховог наступа на домаћем и међународном тржишту.

Имајући у виду да је смисао решења овог закона у повећању конкурентности и усклађивању са прописима Европске уније, сматрамо да законска решења неће штетно утицати на неку специфичну групу популације, односно на осетљиве друштвене групе.

5. Трошкови које ће примена Закона изазвати грађанима и привреди

Финансијска средства потребна за спровођење овог закона генерално следе финансијске процене из напред наведених докумената уз уважавање билансних могућности буџета, анализе

промена у ЗПП, стања у преговорима за приступање Републике Србије Светској трговинској организацији (СТО), као и могућности коришћења фондова ЕУ и других фондова.

Измене и допуне Закона о уређењу тржишта пољопривредних производа представљају неопходан корак ка пуној интеграцији Републике Србије у систем заједничке организације тржишта ЕУ. Оне обезбеђују правну сигурност, јачају административне капацитете, уводе нове мере подршке и успостављају ефикасан систем службених контрола. На тај начин се стварају услови за стабилно, конкурентно и транспарентно тржиште пољопривредних производа у Србији.

У Београду, 12. јун 2026. године